

เงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่

การศึกษาเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่นี้ก็เพื่อกำหนดระบบบัญชีและการจัดทำรายงานทางการเงินในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำเป็นระบบบัญชีมาตรฐานสำหรับเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่

ลักษณะและการดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่

ในปัจจุบันเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่ที่ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่มีประมาณ 22 เงินทุน ซึ่งต่างก็มีระเบียบที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับแต่ละเงินทุน การดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนฯ นั้น ๆ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่ ก็เพื่อให้เกษตรกรยืมเงินทุน ซึ่งอาจยืมในลักษณะที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน เช่น ยืมเป็นพันธุ์พืช ปุ๋ย สัตว์ ฯลฯ เพื่อไปใช้จ่ายหรือนำไปดำเนินงานตามโครงการ หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับแต่ละเงินทุน ดังนั้น การดำเนินการในคำนำรายรับและรายจ่ายจะเป็นไปในลักษณะที่ว่าในระยะแรก ๆ ของการเริ่มดำเนินการ อาจจะมีแต่รายจ่าย จนกระทั่งเมื่อถึงกำหนดเวลาการจ่ายเงินกู้จึงจะเริ่มมีรายรับกลับเข้ามา

ส่วนวิธีการ เบิกจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำส่งเงิน ก็ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

สายงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการบันทึกบัญชีของ เงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่ (ตามรูปที่ 8-1 หน้า 92)

เนื่องจากการดำเนินงานของ เงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งการ เบิกจ่ายจะต้อง เบิกผ่านคลังจังหวัด โดยวิธีโอนขยายบิล ฉะนั้นสายงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการบันทึกบัญชีของ เงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกรใหญ่มีดังนี้

1. กรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการ เจ้าของ เงินทุนหมุนเวียนฯ ในส่วนกลาง เป็นหน่วยงานที่ควบคุม รับผิดชอบเงินทุนหมุนเวียนฯ และมีหน้าที่ในการจัดทำรายงาน คืองบการเงิน เสนอกระทรวงการคลังและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
2. กรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการ เจ้าของ เงินทุนหมุนเวียนฯ ในส่วนภูมิภาค เป็นผู้รับโอนขยายบิลจากส่วนราชการในส่วนกลาง ไปเบิกจ่ายให้เกษตรกร และเป็นผู้รับชำระหนี้จากเกษตรกร แลวนำส่งคลังจังหวัดเพื่อโอนขยายบิลกลับมายัง ส่วนกลาง
3. เกษตรกร เป็นผู้กู้ยืมเงินไปดำเนินงาน ซึ่ง เกษตรกรนี้อาจเป็นในรูปของสหกรณ์ กลุ่มบุคคลที่เป็นนิติบุคคล หรือเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อบังคับในระเบียบของ เงินทุนหมุนเวียนฯ

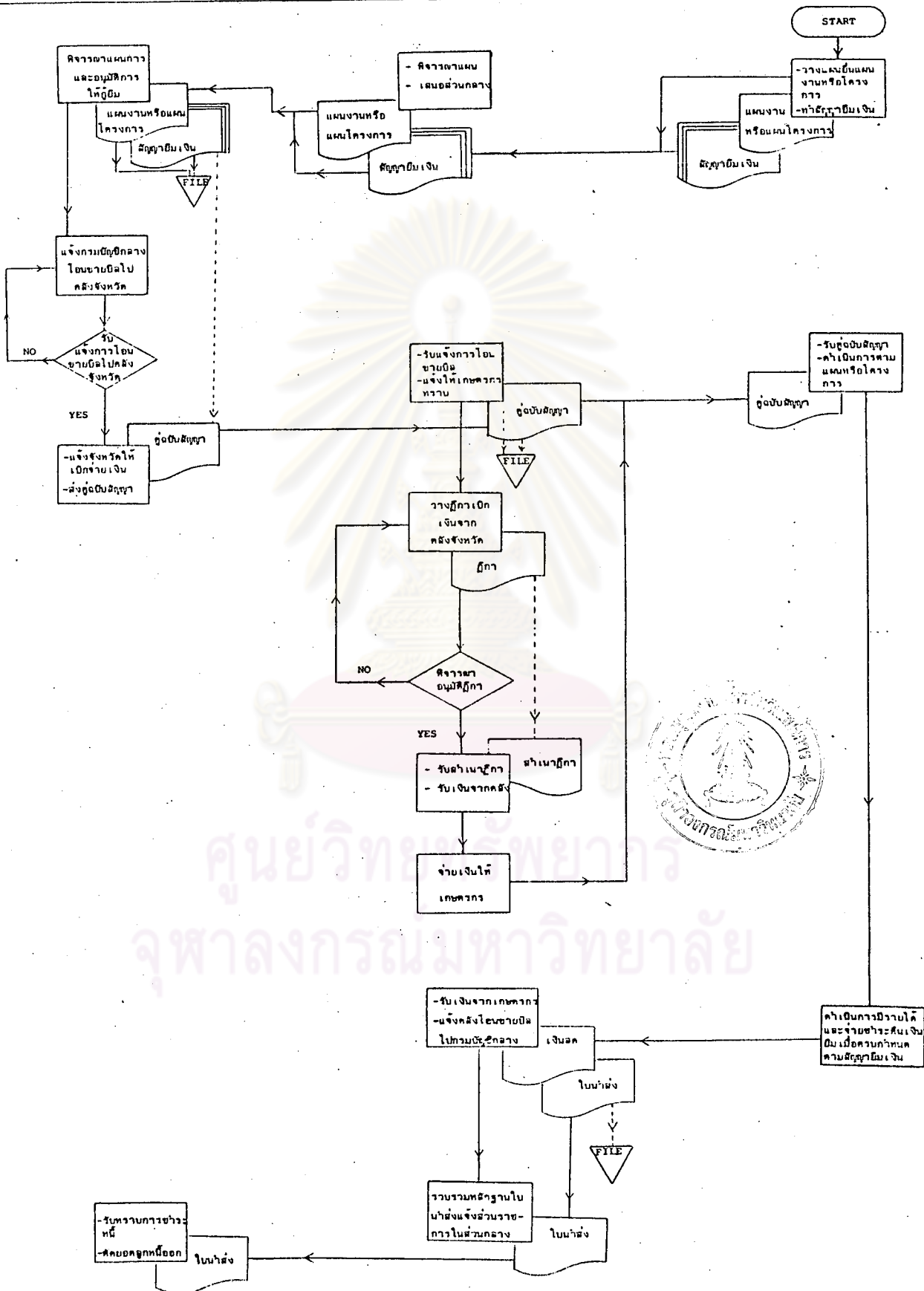
ขั้นตอนการพิจารณาและอนุมัติการขอกู้

ขั้นที่ 1 เกษตรกร เสนอขอกู้มาโดยมีแผนของโครงการหรือแผนที่ขอกู้ซึ่ง อย่างน้อยจะต้องระบุถึง ชื่อ สถานที่ที่ดำเนินการ วัตถุประสงค์ของแผน จำนวนทุน-ค่าเงินการ ผู้รับผิดชอบแผนและผู้รับผิดชอบการยืม วิธีดำเนินงานและระยะเวลาในการดำเนินงาน ตลอดจนความเห็นของเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ใน ระเบียบของ เงินทุนหมุนเวียนฯ

รูปที่ ๔-๑

รายงานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและการบันทึกบัญชีของเงินหมุนเวียนของส่วนราชการประเภทช่วยเหลือเกษตรกร - ไร่ถั่ว

กรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการในส่วนกลาง	กรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการในส่วนภูมิภาค	เกษตรกร
--------------------------------------	---	---------

ซึ่งแผนของการกู้จะแนบพร้อมกับสัญญาเช่าและหนังสือคำประกันการกู้ยืมใน
 ตอนส่วนราชการในส่วนภูมิภาค

ชั้นที่ 2 แผนและสัญญากู้ยืมที่ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา
 คุณสมบัติของผู้ซึ่งจะกำหนดไว้ในแต่ละเงินทุนหมุนเวียนฯ แล้ว จะถูกเสนอขออนุมัติ
 จากกรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการในส่วนกลาง

วัตถุประสงค์ของการวางระบบบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการประเภทช่วย-
เหลือเกษตรกร-ใหญ่

1. เพื่อนำเอาระบบบัญชีมาใช้ในการควบคุมการดำเนินงานของเงินทุน-
 หมุนเวียนฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนใช้ในการติดตามหนี้ที่ครบกำหนดการ
 จ่ายคืน
2. เพื่อนำมาจัดทำงบการเงินเสนอกระทรวงการคลังตามที่กำหนดไว้ใน
 ระเบียบของแต่ละเงินทุนหมุนเวียนฯ
3. เพื่อใช้เป็นเอกสารให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ผังบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่

การจัดทำระบบบัญชีจะต้องจัดทำตามหลักบัญชีโดยนำเอกสารต่าง ๆ มา
 บันทึกในสมุดรายวันขั้นต้น แล้วผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป และรวบรวม
 ยอดคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดจากบัญชีต่าง ๆ จัดทำรายงานงบการเงิน

ในการจัดทำระบบบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-
 ใหญ่ยืมนี้ในระเบียบของแต่ละเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทนี้ส่วนใหญ่แล้วจะครอบคลุม
 เฉพาะระบบบัญชีของส่วนราชการในส่วนภูมิภาค และส่วนกลางเท่านั้น ส่วนระบบบัญชี
 ของเกษตรกร เกษตรกรจะต้องเป็นผู้จัดทำหรือกำหนดขึ้นเอง ซึ่งพนักงานอยู่กับลักษณะ

และรูปแบบของ เกษตรกร ถ้าหากเป็นองค์การที่ใหญ่หรือเป็นสหกรณ์ หรือนิติบุคคลก็ต้อง
จัดวางระบบบัญชี โดยอาจมีส่วนราชการ เข้าควบคุมและช่วยเหลือด้วย แต่ถ้าเป็นเกษตรกร
กลุ่มเล็ก ๆ หรือรายบุคคล การใช้วิธีการจดบันทึกและเก็บสำเนาเอกสารไว้เป็นหลักฐาน
ก็เป็นการเพียงพอ

ดังนั้นระบบบัญชีต้องแยกออกเป็น 3 ส่วนตามสายงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
งานและการบันทึกบัญชี

ผังบัญชีของกรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการ เจ้าของเงินทุนหมุนเวียนใน
ส่วนกลาง ประกอบด้วย :-

1. บัญชีเงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน..... เป็นบัญชีที่แสดง
ในงบดุลแสดงถึงการฝากและการถอนเงินนอกงบประมาณ คือเงินทุนหมุนเวียนฯ กับ
กระทรวงการคลัง ณ กรมบัญชีกลาง คุณูปกตเป็นเคบิต
2. บัญชีเงินทุนหมุนเวียน..... เป็นบัญชีที่แสดงในงบดุลแสดงถึงจำนวน
เงินทุนที่นำฝากและไต่ถอนไปใช้จ่าย คุณูปกตเป็นเครดิต
3. บัญชีลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียน.... เป็นบัญชีที่แสดงในงบดุลแสดงถึงยอด
รวมคงเหลือของลูกหนี้เกษตรกรของเงินทุนหมุนเวียนฯ นั้น ๆ ซึ่งเมื่อมีการอนุมัติให้กู้ยืม
และโอนเงินเพื่อไปจ่ายให้เกษตรกรแล้ว ส่วนราชการในส่วนกลางก็จะตั้งเกษตรกรเป็น
ลูกหนี้ และจะตั้งบัญชีเมื่อมีการรับชำระคืน คุณูปกตเป็นเคบิต
4. บัญชีรายได้ เป็นบัญชีที่แสดงในงบกำไรขาดทุนแสดงถึงรายได้ของเงิน-
ทุนหมุนเวียนฯ อาจเป็นรายได้จากดอกเบี้ย หรือค่าปรับในกรณีที่เกษตรกรส่งใช้เงินยืม
ไม่ตรงตามกำหนดเวลา และมีข้อบังคับในระเบียบของเงินทุนหมุนเวียนฯ ให้เรียกเก็บ
ยอดคุณูปกตเป็นเครดิต และในวันสิ้นงวดบัญชีรายได้จะปิดเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียน....
5. บัญชีรายจ่าย เป็นบัญชีที่แสดงในงบกำไรขาดทุนแสดงถึงรายจ่ายที่
จ่ายจากเงินของเงินทุนหมุนเวียนฯ ซึ่งตามปกติจะไม่มี ยกเว้นแต่อาจมีรายจ่ายบริหาร

หรือหนี้สูญ เป็นต้น คุณปกติเป็นเคบิต และในวันสิ้นงวดบัญชีรายจ่ายจะปิดเข้าบัญชีเงิน-
ทุนหมุนเวียน.....

6. บัญชีลูกหนี้รายตัว เป็นบัญชีย่อยที่อาจจัดทำเป็นสมุดหรือกรณีที่มีลูกหนี้
เป็นจำนวนมากก็อาจจัดทำเป็นบัตรลูกหนี้เพื่อบันทึกรายการ เกี่ยวกับเงินที่ส่วนราชการ
ในส่วนภูมิภาคจ่ายให้เกษตรกรกู้ เพื่อให้ทราบว่าลูกหนี้รายใด กู้เงินไปเท่าใดและสง
ชำระคืนเมื่อไร และคงค้างอีกเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งยอดคงเหลือของบัญชีลูกหนี้ย่อย
รายตัว เมื่อรวมกันจะต้อง เท่ากับยอดคง เหลือของบัญชีลูกหนี้ในสมุดแยกประ เภททั่วไป

แบบฟอร์มของลูกหนี้รายตัว อาจจัดทำตามแบบฟอร์มในรูปที่ 8-2 หน้า 96
โดยระบุถึงชื่อลูกหนี้ ชื่อเงินทุนหมุนเวียนฯ และระบุโครงการควยว่าเป็นโครงการใดของ
เงินทุนหมุนเวียนฯ ซึ่งอาจมีวิธีปฏิบัติดังนี้คือ

ของที่ 1 บันทึกร วัน เดือน ปี ที่ใหญ่หรือการรับชำระคืน ตามที่ปรากฏใน
สมุดเงินสด

ของที่ 2 บันทึกคำอธิบายรายการโดยย่อ

ของที่ 3 บันทึกเลขที่หน้าบัญชีของสมุดบันทึกการรายการชั้นต้นในตอนผ่านบัญชี

ของที่ 4 บันทึกจำนวนเงินที่ลูกหนี้เป็นหนี้

ของที่ 5 บันทึกจำนวนเงินที่รับชำระจากลูกหนี้

ของที่ 6 บันทึกจำนวนเงินที่ลูกหนี้ยังคงค้างชำระ

ของที่ 7 บันทึกข้อความที่เห็นว่าสมควรและจำเป็น

บัญชีของกรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการ เจ้าของเงินทุนหมุนเวียนฯ ในส่วน-

ภูมิภาค ประกอบด้วย

1. บัญชีเงินฝากคลัง เป็นบัญชีที่แสดงในงบดุลบันทึกเงินของเงินทุน-
หมุนเวียนฯ ที่โอนขายบิลจากกรมบัญชีกลางมาที่คลังจังหวัด ตลอดจนบันทึกการรับและ
การจ่ายเงิน คุณปกติเป็นเคบิต

รูปที่ 8-2

บัญชีขอยกหนี้เงินทุนหมุนเวียน.....

ชื่อบุคคลหนี้.....

โครงการ.....

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	หน้า บัญชี (3)	จำนวนเงิน ที่เป็นหนี้ (4)	จำนวนเงิน ที่ชำระ (5)	จำนวนเงิน คงเหลือ (6)	หมายเหตุ

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. บัญชีเงินทุนหมุนเวียน.... เป็นบัญชีที่แสดงในงบดุล แสดงถึงจำนวนเงินทุนหมุนเวียนฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ และใช้บันทึกเมื่อมีการรับและจ่ายเงินของเงินทุนหมุนเวียนฯ นั้น คุณูปกติเป็นเครดิต

ลักษณะของบัญชีของส่วนราชการในส่วนภูมิภาคนั้น ได้จัดวางให้ทำหน้าที่ควบคุมการเบิกจ่ายเงินที่ส่วนกลางโอนไปให้แก่เกษตรกรให้เสร็จสิ้นเท่านั้น ส่วนรายรับนั้นมีให้นำฝากคลังมาหมุนเวียนใช้จ่าย จะต้องโอนเข้าบัญชีเงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน....ที่ส่วนกลาง และเมื่อจังหวัดมีโครงการจะให้เกษตรกรกู้ยืมก็ต้องทำโครงการพร้อมสัญญากู้ยืมขออนุมัติรุ่นต่อไปส่งไปยังส่วนราชการในส่วนกลางเมื่ออนุมัติแล้วจึงจะถือว่ามันเกิดขึ้น ส่วนราชการในส่วนกลางก็จะตั้งลูกหนี้แล้วโอนเงินมายังส่วนภูมิภาคเพื่อจ่ายให้เกษตรกรอีกรุ่นหนึ่งต่อไป

โดยที่ส่วนราชการในส่วนภูมิภาคทำหน้าที่ติดตามหนี้ เกษตรกรควย จึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมลูกหนี้รายตัว เพื่อทราบสถานะของลูกหนี้และเร่งรัดหนี้ให้มีการชำระโดยเร็ว หากจะต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าปรับก็เป็นหน้าที่ของส่วนราชการในส่วนภูมิภาคที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้น ส่วนราชการในส่วนภูมิภาคจึงต้องมีการจัดทำทะเบียนคุมลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียน.... เพื่อใช้บันทึกรายละเอียดของลูกหนี้แต่ละรายอันได้แก่จำนวนเงินที่ใหญ่ วันถึงกำหนดชำระหนี้ เงินที่รับชำระหนี้ และยอดคงเหลือ ซึ่งทะเบียนนี้จะใช้ในการควบคุมลูกหนี้และใช้ประโยชน์ในการติดตามทวงถามหนี้

แบบฟอร์มของทะเบียนคุมลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียน..... อาจจัดทำตามแบบฟอร์มรูปที่ 8-3 หน้า 98 โดยระบุถึงชื่อเงินทุนหมุนเวียนฯ ชื่อลูกหนี้ และชื่อโครงการ ซึ่งอาจมีวิธีปฏิบัติดังนี้ คือ

- ของที่ 1 บันทึก วัน เดือน ปี ที่ใหญ่หรือการรับชำระคืน
- ของที่ 2 บันทึกเลขที่ของ เอกสาร อ้างอิงของรายการนั้น
- ของที่ 3 บันทึกคำอธิบายรายการโดยย่อ
- ของที่ 4 บันทึกจำนวนเงินที่ใหญ่

รูปที่ 8-3

ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้ยืมเงิน.....

ชื่อลูกหนี้.....

โครงการ.....

(1) วัน เดือน ปี	(2) ที่เอกสาร	(3) รายการ	(4) จำนวนเงิน กู้ยืม	(5) งวดการชำระหนี้		(6) จำนวนเงินที่รับชำระ				(7) ยอดคงเหลือ	(8) หมายเหตุ
				งวดที่	วันถึง กำหนด	เงินสด	คอกเบี้ย	อื่น ๆ	รวม		

ศูนย์วิทยุพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อที่ 5 บันทึกถึงวงการชำระหนี้ ว่าเป็นวงโคใด และวันถึงกำหนดชำระหนี้ เป็นวันที่ เดือน พ.ศ. ใด

ข้อที่ 6 บันทึกจำนวนเงินที่รับชำระจากลูกหนี้โดยแยกออกเป็นจำนวนเงินที่ ชำระเงินตน ค่าดอกเบี้ยและอื่น ๆ เช่น ค่าปรับและยอดรวมที่รับชำระทั้งสิ้น

ข้อที่ 7 บันทึกจำนวนเงินที่ลูกหนี้ยังคงค้างชำระ

ข้อที่ 8 บันทึกข้อความที่เห็นวามสมควรและจำเป็น

ผังบัญชีของ เกษตรกร

เกษตรกรควรจะมีผังบัญชี เช่นใดขึ้นอยู่กับลักษณะของ เกษตรกรว่าเป็นองค์กร เช่นใด หากเป็นเกษตรกรที่มีในกลุ่ม เกษตรกรหรือ นิติบุคคลก็อาจไม่ต้องทำบัญชีก็ได้ แต่หากมีลักษณะ เป็นกลุ่ม เกษตรกรหรือสหกรณ์ตามระเบียบขอมบังคับของ กระทรวง เกษตร- และสหกรณ์จะต้องมีการจัดทำบัญชีในรูปของ กลุ่มหรือสหกรณ์แล้วแต่กรณี ซึ่งระบบดังกล่าว จะมีลักษณะเป็นระบบบัญชีเชิงธุรกิจ และกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดไว้เป็น ระบบมาตรฐานแล้ว อีกทั้งยังมีหน่วยงานเฉพาะคือ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไปตรวจสอบด้วย

การบันทึกบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่

1. วิธีการลงบันทึกบัญชีเงินทุนหมุนเวียนฯ ของส่วนราชการเจ้าของ เงินทุน- หมุนเวียนฯ ในส่วนกลาง จะมีวิธีการบันทึกบัญชีตามขั้นตอนดังนี้

1.1 เมื่อเงินในงบประมาณเบิกหักผลักดัน เป็นเงินทุนหมุนเวียนฯ

Dr. เงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน.. xx

Cr. เงินทุนหมุนเวียน..... xx

1.2 เมื่อได้รับแผนงานและสัญญาอนุมัติเงินจากส่วนราชการในส่วนภูมิภาค ส่วนราชการในส่วนกลางจะตั้ง เกษตรกร เป็นลูกหนี้ และแจ้งให้กรมบัญชีกลางโอนขยายบิล ไปยังคลังจังหวัด จะบันทึกบัญชีโดย

Dr. ลูกหนี้-เงินทุนหมุนเวียน xx

Cr. เงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน .. xx

พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดลูกหนี้รายตัวแยกเป็นรายจังหวัด

1.3 เมื่อได้รับใบสำคัญจ่ายค่าใช้จ่ายจากส่วนราชการในส่วนภูมิภาค ส่วนราชการในส่วนกลางจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่าย และแจ้งให้กรมบัญชีกลางโอนขยายบิลไปคลังจังหวัดจะบันทึกบัญชีโดย

Dr. ค่าใช้จ่าย (ระบุประเภท) xx

Cr. เงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน .. xx

1.4 เมื่อส่วนราชการในส่วนกลางได้รับเงินจากการชำระหนี้ หรือจากรายได้ เช่น ดอกเบี้ย ค่าปรับ ฯลฯ โดยรับโอนขยายบิลจากส่วนราชการในส่วนภูมิภาค จะบันทึกบัญชีโดย

Dr. เงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน ... xx

Cr. ลูกหนี้-เงินทุนหมุนเวียน xx

ดอกเบี้ยรับ xx

รายได้ค่าปรับ xx

1.5 ในวันสิ้นงวด ส่วนราชการในส่วนกลางก็ต้องโอนปิดบัญชีรายได้ และรายจ่ายต่าง ๆ เข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียน เพื่อจัดทำรายงานทางการเงิน การปิดบัญชีจะบันทึกบัญชีโดย

Dr. เงินทุนหมุนเวียน xx

Cr. ค่าใช้จ่าย xx

Dr. รายได้ค่าปรับ xx

ดอกเบี้ยรับ xx

Cr. เงินทุนหมุนเวียน xx

2. กรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการในส่วนภูมิภาค จะมีวิธีการบันทึกบัญชีตามขั้นตอนดังนี้

2.1 เมื่อได้รับโอนชายบิล จะบันทึกบัญชีโดย

Dr. เงินฝากคลัง XX

Cr. เงินทุนหมุนเวียน XX

2.2 เมื่อนำเงินที่ได้รับโอนชายบิลจ่ายให้เกษตรกร ราษฎร จะบันทึกบัญชี

โดย

Dr. เงินทุนหมุนเวียน XX

Cr. เงินฝากคลัง XX

พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้ในทะเบียนคุมลูกหนี้เงินทุน-
หมุนเวียน.....

2.3 เมื่อได้รับชำระหนี้หรือมีรายได้ เช่น ดอกเบี้ย ค่าปรับ ฯลฯ

จะบันทึกบัญชีโดย

Dr. เงินฝากคลัง XX

Cr. เงินทุนหมุนเวียน XX

และบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้ในทะเบียนคุมลูกหนี้เงินทุน-
หมุนเวียน.....

2.4 เมื่อมีค่าใช้จ่ายของเงินทุนหมุนเวียนฯ จะบันทึกบัญชีโดย

Dr. เงินทุนหมุนเวียน XX

Cr. เงินฝากคลัง XX

ส่วนราชการส่วนภูมิภาคก็จะส่งใบสำคัญแจ้งส่วนราชการในส่วน-
กลางให้โอนชายบิลกลับมาให้

2.5 เมื่อนำเงินที่ได้รับโอนชายบิลไปส่วนกลาง ส่วนราชการในส่วน-
ภูมิภาคจะบันทึกบัญชีโดย

Dr. เงินทุนหมุนเวียน XX

Cr. เงินฝากคลัง XX

ในวันสิ้นงวดส่วนราชการในส่วนภูมิภาคก็จะรวบรวมตัวเลขเพื่อจัดทำ
รายงานทางการเงินส่งให้ส่วนราชการในส่วนกลาง

รายงานทางการเงินของเงินทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-
ในทฤษฎี

เมื่อมีการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นตามบัญชีที่ได้กำหนดขึ้นแล้ว ก็จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานทางการเงินของเงินทุนหมุนเวียนฯ ทุกสิ้นงวดบัญชี เพื่อนำมาใช้ในการควบคุมและวิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงานและฐานะของเงินทุนหมุนเวียนฯ ว่ามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเงินทุนหมุนเวียนฯ เพียงใด ซึ่งรายงานทางการเงินที่สายงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำดังนี้

รายงานทางการเงินของกรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการ เจ้าของเงินทุนหมุนเวียนฯ

ในส่วนกลาง

1. รายงานการรับ-จ่ายเงินหมุนเวียนฯ เพื่อจะได้ทราบยอดคงเหลือของเงินทุนหมุนเวียนฯ ซึ่งได้มาจากยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝากกระทรวงการคลัง-เงินทุนหมุนเวียน..... ซึ่งแสดงถึงการจ่ายเงินกู้ ตลอดจนการรับชำระคืนเงินกู้จากเกษตรกร ซึ่งอาจจัดทำตามแบบฟอร์มรูปที่ 8-4 หน้า 103
2. รายงานลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียนฯ จะแสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้ อันได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงินคงค้าง และวันครบกำหนด โดยรายงานนี้จะได้มาจากยอดคงเหลือของบัญชีลูกหนี้รายตัว และรายละเอียดอื่น ๆ ซึ่งจะนำมาจากเอกสารสัญญากู้ยืม อาจจัดทำตามแบบฟอร์มรูปที่ 8-5 หน้า 104 และควรตรวจสอบความถูกต้องกับรายงานที่ได้รับจากส่วนราชการในส่วนภูมิภาค
3. งบรายได้และค่าใช้จ่ายจะแสดงถึงผลการดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนฯ ในวาระระยะเวลาหนึ่ง โดยเปรียบเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายของเงินทุนหมุนเวียนฯ อาจจัดทำตามรูปที่ 8-6 หน้า 105
4. งบดุล จะแสดงถึงฐานะการเงินของเงินทุนหมุนเวียนฯ ณ. วันใดวันหนึ่ง อาจแสดงดังรูปที่ 8-7 หน้า 106

รูปที่ 8-4

ส่วนราชการ.....

รายงานการรับ-จ่ายเงินทุนหมุนเวียน.....

สำหรับงวด.....

	วันที่....	วันที่....	วันที่....	รวม
ยอดคงเหลือต้นงวด				
<u>บวก</u> รายรับ :-				
การจำหน่ายพันธบัตร, บัญ, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์				
รับทุนเพิ่ม				
รับชำระหนี้				
ดอกเบี้ยรับ				
ค่าปรับ				
รายได้อื่น ๆ				
<u>หัก</u> รายจ่าย :-				
ใ้ทกยืม				
ค่าใช้จ่ายบริหาร				
ชื้อบ้ญ, พันธบัตร, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์				
อื่น ๆ				
ยอดคงเหลือปลายงวด				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8-5

ส่วนราชการ.....
 รายงานลูกหนี้เงินหมุนเวียน.....
 ประจำเดือน.....พ.ศ.....

ชื่อลูกหนี้	มีเอกสาร	ใหญ่	รับชำระ			ยอดคงเหลือ	หมายเหตุ
			เงินสด	คอกใบ	อื่น ๆ		
รูปที่ 1							
1.							
2.							
3.							
4.							
รูปที่ 2							
1.							
2.							
3.							
4.							

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8-6

ส่วนราชการ.....

เงินทุนหมุนเวียน.....

งบรายได้และค่าใช้จ่าย

สำหรับงวด.....

	วันที่...	วันที่...	วันที่...	รวม
รายได้ :-				
การจำหน่ายพันธบัตร, บัญชี, อุปกรณ์				
ดอกเบี้ยรับ				
ค่าปรับ				
รายได้อื่น ๆ				
รวมรายได้				
ค่าใช้จ่าย :-				
ค่าใช้จ่ายบริหาร				
ค่าพันธบัตร, บัญชี, อุปกรณ์				
อื่น ๆ				
รวมค่าใช้จ่าย				
รายได้สุทธิ (ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้)				

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8-7

ส่วนราชการ.....

เงินทุนหมุนเวียน.....

งบอุด

ฉ.

สินทรัพย์

เงินฝากกระทรวงการคลัง

เงินฝากคลัง

ลูกหนี้ รุนที่ 1

รุนที่ 2

รุนที่ 3

พันธบัตร, บัญ, อุปกรณ์กลีกรรรม (ของคงเหลือ)

คอกเบี้ยค่างรับ

สินทรัพย์ถาวร

รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น

หนี้สินและทุน

เจ้าหนี้

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ทุน

รายได้สุทธิ (ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้)

รวมหนี้สินและทุน

รายงานทางการเงินของกรมเจ้าสังกัดของส่วนราชการ เจ้าของเงินทุนหมุนเวียนฯ ในส่วนภูมิภาค

1. รายงานเงินทุนหมุนเวียน เป็นรายงานทางการเงินที่เกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนฯ โดยแสดงเป็นรายการหนึ่งปรากฏอยู่ในรายงานเงินนอกงบประมาณ บัญชี-เงินทุนหมุนเวียนนี้จะต้องจัดทำทุกสิ้นเดือน โดยแสดงถึงรายการรับและยอดคงเหลือของเงินทุนหมุนเวียนฯ ที่โอนมาจากส่วนราชการในส่วนกลางว่ามีการจ่ายให้เกษตรกร-กู้ยืมครบถ้วนหรือไม่เพียงใด ซึ่งรายงานนี้อาจทำตามแบบฟอร์มรูปที่ 8-8 หน้า 108

2. รายงานสถานะลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียน..... ซึ่งจะต้องจัดทำส่งส่วนราชการในส่วนกลางทุกสิ้นเดือน โดยแสดงถึงชื่อลูกหนี้ รายการรับและจ่ายเงินของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นในเดือนนั้น ๆ รวมทั้งยอดลูกหนี้คงเหลือ โดยอาจจัดทำตามแบบฟอร์มรูปที่ 8-9 หน้า 109 ซึ่งมีวิธีปฏิบัติดังนี้

- ของที่ 1 บันทึกชื่อลูกหนี้
- ของที่ 2 บันทึกเลขที่เอกสาร คือเลขที่ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียน...
- ของที่ 3 บันทึกการรับจ่ายของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นในเดือนนั้น ๆ
- ของที่ 4 บันทึกยอดคงเหลือของลูกหนี้
- ของที่ 5 บันทึกข้อความที่เห็นว่สมควรและจำเป็น

รายงานทางการเงินของเกษตรกร

ส่วนใหญ่แล้วจะต้องจัดทำงบดุล งบกำไรขาดทุนเพื่อแสดงถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของเกษตรกรว่ามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแผนที่ได้ขอกู้ยืมหรือไม่ มีผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน ตลอดจนมีฐานะการเงินเช่นใด

รูปที่ 8-8

ส่วนราชการ.....

รายงานเงินหมุนเวียน

ประจำเดือน.....พ.ศ.....

จำนวน		ชื่อบัญชี	รหัส		ยอดคงเหลือ ต้นเดือน	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ ปลายเดือน	หมายเหตุ
			หน่วย งาน	บัญชี ย่อย					
ฎีกา	ใบนำส่ง								
		รวม							

ตรวจถูกต้องแล้ว

.....

คลัง.....

รูปที่ 8-9

ส่วนราชการ.....

รายงานลูกหนี้เงินต้นหมุนเวียน.....

ประจำเดือน.....พ.ศ.....

(1) ชื่อบุคคล	(2) ที่เอกสาร	(3) รายการเปลี่ยนแปลง				(4) ยอดคงเหลือ	(5) หมายเหตุ
		ใหญ่	รับชำระ เงินคน	คอกเบย	อื่น ๆ		
รูปที่ 1							
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
วันที่...							

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสรุป

ระบบบัญชีที่จัดทำขึ้นนี้ เป็นการกำหนดเพียงลักษณะกว้าง ๆ เท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทช่วยเหลือเกษตรกร-ใหญ่มี มีวัตถุประสงค์และลักษณะการดำเนินงานอยู่หลายประเภท จึงไม่สามารถกำหนดวิธีการออกมาให้ชัดเจนและแน่นอนได้ ดังนั้น เมื่อจะนำมาใช้กับแต่ละเงินทุนหมุนเวียนฯ ในประเภทนี้จะต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสม สำหรับแต่ละเงินทุนหมุนเวียนฯ อย่างไรก็ตามก็ยังมีประโยชน์ในด้านที่ก่อให้เกิดแนวความคิดและความสะดวกรวดเร็วในการกำหนดระบบบัญชีที่จะใช้ปฏิบัติสำหรับแต่ละเงินทุนหมุนเวียนฯ ประเภทนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย